

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

בני נוער עולים במסגרות רשות חסות הנוער

מוגש לוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: פלורה קוך דבידוביץ'

אישור: שלי לוי, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ' בשבט תשע"ב

13 בפברואר 2012

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת יו"ר ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות חה"כ דני דנון לקראת דיון בנושא ילדים עולים במסגרות חסות הנוער, הנערך במסגרת כנס באר-שבע לשלום הילד. המסמך מתמקד בהצגת נתונים על בני הנוער העולים המטופלים ברשות חסות הנוער שבמשרד הרווחה והשירותים החברתיים.

הממצאים המרכזיים העולים במסמך:

- ילד עולה, על-פי הגדרת המשרד לקליטת העלייה ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים, הוא קטין עד גיל 18 יליד חו"ל שעלה לישראל או יליד ישראל שאחד מהוריו או שניהם עלו ארצה בשנת 1990 או אחריה.
- בשנת 2009 היו ילדי העולים (בני 0–17), כלומר אלו שנולדו בחו"ל ועלו לארץ או נולדו בישראל להורים שעלו בשנת 1990 או אחריה, כ-236,000 נפש (כ-9.6% מכלל הילדים בישראל).
- יותר משליש (35.5%) מכלל ילדי העולים נולדו בחו"ל. בשנת 2009 היה מספרם כ-84,000 (כ-3.4% מכלל הילדים גילאי 0–17 בישראל).
- רוב ילדי העולים גילאי 15–17 נולדו בחו"ל, ואילו רוב ילדי העולים בגיל הרך נולדו בישראל להורים עולים.
- למרות הירידה שחלה בחלקם של הקטינים העולים (גילאי 12–17) מכלל הקטינים החשודים בביצוע עבירות, קטינים אלו הם כ-11% מכלל הקטינים החשודים בעבירות – שיעור גבוה משיעורם באוכלוסייה (כ-7.3%).
- קטינים שהיו מעורבים בפעילות מנוגדת לחוק מטופלים בין היתר במסגרות רשות חסות הנוער שבמשרד הרווחה והשירותים החברתיים, האחראית לטיפול חוץ-ביתי סמכותי הנכפה על מתבגרים במצבים של עבריינות ועל בני נוער בקצה הרצף הטיפולי.
- בשנת 2010 טופלו במסגרות רשות חסות הנוער 1,742 בני נוער, בהם 1,134 בני נוער "יהודים ואחרים", לפי הגדרת משרד הרווחה והשירותים החברתיים (לא כולל בני נוער מהאוכלוסייה הערבית), שהם כ-65% מכלל המטופלים ברשות בשנה האמורה.
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים מפלח את אוכלוסיית המטופלים היהודים והאחרים ברשות חסות הנוער לפי יבשת / ארץ המוצא של בני הנוער ילידי חו"ל ולפי יבשת המוצא של אבות בני הנוער ילידי ישראל: בשנת 2010 טופלו במסגרת הרשות 355 בני נוער עולים ילידי חו"ל ו-779 בני נוער ילידי ישראל.
- יודגש כי בקבוצת בני הנוער ילידי ישראל נכללים גם בני נוער עולים, לפי הגדרת משרד הרווחה והשירותים החברתיים, כלומר ילידי ישראל שאביהם עלה לישראל בשנת 1990 או

אחריה. עם זאת, היעדר ציון שנת העלייה של האב בנתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים אינו מאפשר ללמוד על גודלה המדויק של קבוצה זו.

- 450 בני נוער מכלל 779 בני הנוער היהודים והאחרים ילידי ישראל (כ-58%) שטופלו במסגרת הרשות בשנת 2010 הם ילידי ישראל שאביהם הוא יליד ישראל, אולם פילוח אוכלוסיית בני הנוער ילידי ישראל לפי יבשת מוצא האב בלבד, ללא התייחסות לארץ המוצא של האם, עלול להביא לכך שבין המטופלים המוגדרים ילידי ישראל יש גם ילדים עולים על-פי ההגדרה של ילידי ישראל שאמם עלתה לישראל בשנת 1990 או אחריה. כלומר בקרב המטופלים ילידי ישראל עשויים להיכלל ילדים עולים לפי הגדרת משרד הרווחה, אולם מהנתונים שהמשרד מציג אין אפשרות ללמוד מה מספרם.
- בשנים 2009-2010 חלה ירידה בשיעור בני הנוער העולים ילידי חו"ל שטופלו במסגרת השירות מכ-35% לכ-31%. יש להניח שנתון זה הוא תולדה של השהות הממושכת-יותר של הילד העולה ו/או של הוריו העולים בישראל.
- בשנים 2009 ו-2010 היה שיעורם המתוקנן ל-1,000 נפש של ילידי חו"ל המטופלים ברשות חסות הנוער גבוה משיעורם ל-1,000 נפש של ילידי ישראל המטופלים במסגרת זו.
- שיעור המטופלים הגבוה ביותר בכלל בני הנוער שטופלו במסגרת הרשות היה בקרב ילידי אתיופיה (8.6 ל-1,000 נפש בשנת 2010), ואחריה בקרב ילידי חבר המדינות (6 ל-1,000 נפש בשנת 2010). לשם השוואה, שיעור בני הנוער שטופלו בשנת 2010 במסגרת הרשות בקרב ילידי ישראל שאביהם נולד בישראל היה 1.4 ל-1,000 נפש.
- בשנים 2009-2010 חלה ירידה בשיעור המטופלים הן בקרב ילידי חבר המדינות (מ-8.5 ל-1,000 נפש ל-6 ל-1,000 נפש) והן בקרב ילידי אתיופיה (מ-9 ל-1,000 נפש ל-8.6 ל-1,000 נפש), ואילו שיעור המטופלים בקרב ילידי אירופה ואמריקה עלה מ-4.7 ל-1,000 נפש ל-5.2 ל-1,000 נפש.
- בשנים האחרונות שיעור הנערים והנערות יוצאי חבר המדינות המטופלים במסגרת הרשות דומה, אולם בקרב בני הנוער יוצאי אתיופיה הרוב המכריע של המטופלים הם נערים (כ-80%). שיעור הנערים בכלל המטופלים במסגרת הרשות הוא כ-61%.
- כיום, בניגוד לשנות העלייה המשמעותית לישראל, לא מזהים ברשות חסות הנוער צרכים מיוחדים המאפיינים את בני הנוער העולים שבטיפולה, והם משולבים עם כלל בני הנוער. בהקשר זה יצוין כי משרד הרווחה והשירותים החברתיים מפעיל כמה תוכניות בקהילה המיועדות לבני נוער עולים והוריהם.

1. רקע

ילד עולה, על-פי הגדרת המשרד לקליטת העלייה ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים, הוא קטין עד גיל 18 יליד חו"ל שעלה לישראל או יליד ישראל שאחד מהוריו או שניהם עלו ארצה בשנת 1990 או אחריה.¹

בשנת 2009 היתה אוכלוסיית ילדי העולים גילאי 0–17 (ילדים שנולדו בחו"ל ועלו לארץ או נולדו בישראל להורים שעלו בשנת 1990 או אחריה) כ-236,000 נפש, שהם כ-9.6% מכלל הילדים בישראל. יותר ממחצית ילדי העולים בישראל (כ-53.5%) הם ילדים שלפחות אחד מהוריהם עלה ארצה מחבר המדינות; כחמישית (כ-18.4%) מכלל ילדי העולים הם ילדים שלפחות אחד מהוריהם עלה ארצה מאירופה וכ-6% מהם הם ילדים שלפחות אחד מהוריהם עלה מאתיופיה.²

יותר משליש (35.5%) מילדי העולים נולדו בחו"ל. בנתוני שנת 2009 מדובר בכ-84,000 ילדים, שהם כ-3.4% מכלל הילדים גילאי 0–17 בישראל. כמחצית (כ-48.4%) מכלל הילדים העולים שנולדו בחו"ל הם ילידי חבר המדינות וכ-16.6% הם ילידי אתיופיה.³ רוב ילדי העולים גילאי 15–17 נולדו בחו"ל, ואילו רוב ילדי העולים בגיל הרך נולדו בישראל להורים עולים.⁴

תהליכי הגירה, במיוחד בגיל ההתבגרות, טומנים בחובם פוטנציאל רב לערעור תחושת הביטחון האישי של המהגר ולתחושת ניכור חברתי, אשר עלולים להוביל להתנהגויות סיכון. גיל ההתבגרות הוא תקופה רגישה, המתאפיינת בהתמודדות עם שינויים רבים, ובהם שינויים על רקע פיזיולוגי, נפשי, וחברתי. תהליך העלייה לישראל, הנתפס כתהליך משברי בקרב חלק ניכר מן העולים, עשוי להעצים את הקשיים הקיימים בגיל זה ממילא, והוא נקשר בספרות המקצועית לשיעורי פגיעה גבוהים יותר בקרב המתבגרים העולים.⁵

נוסף על כך, בעטיים של קשיים כלכליים, חברתיים ותרבותיים שמשפחות העולים נתקלות בהם נפגד תפקוד המשפחה, והדבר עלול להוביל לפגיעה בסמכות ההורית ולהשפיע על חוסנם הנפשי של בני הנוער. היפוך התפקידים המתרחש לעתים בין הורים לילדים במצבים אלו מחליש אף הוא את יכולתם של ההורים לשמש גורם מוביל במשפחה, ועשוי לגרום לקונפליקט שעלול להיות קרקע להתפתחות מרידה קיצונית בערכים המשפחתיים ולהתנתקות מהם. היעדר תחושת שייכות ומחויבות, היעדר דמויות לחיקוי ולהזדהות וחוסר הכוונה והצבת גבולות יוצרים מצב של בלבול אצל מתבגרים עולים רבים, ועלולים לגרום לבדידות חברתית ולניכור. חלק מהמתבגרים בוחרים בדרכים אנטי-חברתיות

¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ילדים ובני נוער עולים בסיכון, כתבה מריה רבינוביץ, 7 בפברואר 2011. שם.²

³ המשרד לקליטת העלייה, המועצה הלאומית לשלום הילד, שנתון ילדים עולים בישראל – 2011. שם.⁴

⁵ דוח הוועדה הציבורית לבדיקת מצבם של ילדים ובני נוער בסיכון ובמצוקה בראשות פרופסור הלל שמיד, מרס 2006.

כדי לבטא את חוסר שביעות רצונם מהחברה, ומוצאים תמיכה וחיזוק במקורות נגשים, החל בהתחברות לקבוצת תלמידים שנעדרת מבית-הספר וכלה בהתחברות לפעילות אלימה ולפשעה.⁶

מנתוני השנתון "ילדים עולים בישראל – 2011" של המשרד לקליטת העלייה והמועצה הלאומית לשלום הילד עולה כי בשנים 2004–2009 הצטמצם חלקם של הקטינים העולים (גילאי 12–17) החשודים בביצוע עבירות מ-20.9% ל-11.3% מכלל הקטינים החשודים בביצוע עבירות, אולם שיעורם עדיין גבוה משיעורם באוכלוסייה, שהוא כ-7.3% (יש לציין כי בשנים האמורות חלה ירידה גם בחלקם של העולים הקטינים בכלל האוכלוסייה). נתוני השנתון מצביעים גם על כך שלמרות הירידה במספר התיקים הפליליים שהיו מעורבים בהם קטינים עולים, בשנת 2009 היה שיעור התיקים האלה כ-16% מכלל תיקי הנוער הפליליים בישראל.⁷

קטינים שהיו מעורבים בפעילות מנוגדת לחוק מטופלים במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, בין היתר ברשות חסות הנוער, שפעילותה תוצג בפרקים שלהלן.

2. רשות חסות הנוער

רשות חסות הנוער (להלן גם: הרשות) אחראית לטיפול חוץ-ביתי סמכותי הנכפה על מתבגרים במצבים של עבריינות ועל בני נוער בקצה הרצף הטיפולי, לאחר שניסיונות קודמים לטפל בהם לא צלחו והם נתונים במצבי סיכון וסכנה.

בשנת 2010 טופלו במסגרת הרשות כ-1,742 בני נוער.⁸ ככלל, המטופלים ברשות חסות הנוער משתייכים לשתי קבוצות עיקריות: כ-60% מכלל המטופלים הם בני נוער עוברי חוק על-פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, המסמיך את בית-המשפט להטיל אחד מן הצווים האלה: צו מעון נעול, צו מעון, צו הסתכלות, פיקוח בתנאי מגורים, חלופות למעצר וצווים נוספים; כ-40% מכלל המטופלים במסגרת הרשות הם קטינים נזקקים על-פי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, וצעירים וצעירות חסרי קורת גג הזקוקים להתערבות בעת משבר.⁹

נערים ונערות מופנים לטיפול הרשות מסיבות עיקריות שונות, ויש לשים לב לכך שחלק מהמופנים לטיפול הרשות מופנים על רקע יותר מסיבה אחת. בקרב הנערים, כ-39% מופנים לטיפול הרשות על רקע עבירות אלימות; כ-22% על רקע עבירות רכוש; כ-12% על רקע סמים; כ-6% על רקע שימוש ברכב ללא רשיון וכ-4% על רקע עבירות מין. בקרב הנערות, לעומת זאת, כ-88% מכלל המופנות לטיפול

⁶ שרה כהן, "מקומה של המשפחה בתהליכי הקליטה וההסתגלות של נוער עולה לחברה הישראלית", גדיש, שנתון לחינוך מבוגרים, כרך י', הוצאת משרד החינוך האגף לחינוך מבוגרים, 2006.

⁷ המשרד לקליטת העלייה, המועצה הלאומית לשלום הילד, שנתון ילדים עולים בישראל – 2011.

⁸ שם. יצוין כי המקור לנתון זה הוא סקירת השירותים החברתיים – 2010, של משרד הרווחה והשירותים החברתיים. במענה של משרד הרווחה והשירותים החברתיים על בקשת המידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת צוין כי מספר בני הנוער שטופלו במסגרתו בשנת 2010 היה 1,747.

⁹ עו"ס אפרת שרעבי, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, מכתב, 1 בפברואר 2012.

הרשות מגיעות עקב תקיפה על רקע מיני; כ-78% מופנות על רקע שימוש באלכוהול ובסמים; 35% נפגעות גילוי עריות; 37% מופנות בגין מעשה אובדני ופגיעה עצמית ו-17% בשל הפרעת אכילה.¹⁰

מהרשות נמסר כי האוכלוסייה המופנית בעשור האחרון למסגרותיה מתאפיינת ברמת פגיעה קשה ביותר, והיא בעלת אפיונים אנטי-סוציאליים הבאים לידי ביטוי בין היתר בביצוע עבירות חמורות ביותר (אלימות, עבירות מין), חוסר תפקוד קיצוני והיעדר מוטיבציה לקבלת טיפול.¹¹

נתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים לשנת 2010 מצביעים על כך שכ-90% מכלל בני הנוער שטופלו במסגרת הרשות בשנה האמורה היו בקבוצת הגיל 12-17, ושאר בני הנוער היו בני 18 ומעלה. קבוצת הגיל הגדולה ביותר היא של מטופלים גילאי 16-17, שבשנת 2010 היו כ-45% מכלל בני הנוער המטופלים ברשות. עוד עולה מנתוני משרד הרווחה כי **רוב בני הנוער (61%) שבטיפול הרשות הם בנים**.¹²

רשות חסות הנוער מפעילה רשת מעונות הפועלים על רצף של שלושה מרחבים – מרחב המגן, ובו מסגרות נעולות; מרחב הקידום, ובו מסגרות פנימייתיות כוללניות, ומרחב השילוב, ובו מסגרות פתוחות בקהילה. הרשות נותנת גם שירותי אבחון והתערבות במשבר ומפעילה מסגרות בעבור מחוסרי קורת גג ומסגרות חלופת מעצר.

בשנת 2010 טופלו ב-944 המקומות שב-59 מסגרות הרשות כ-1,742 בני נוער, כמפורט בטבלה שלהלן.

טבלה מס' 1: מסגרות רשות חסות הנוער ומספר החוסים בהן בשנת 2010¹³

סוג המסגרת	מספר המסגרות	מספר המקומות	מספר החוסים על פני השנה
פנימיות עם מרחב מגן	6	120	278
מעונות פנימייתיים	7	208	287
קהילה טיפולית	2	104	116
הוסטלים	30	348	429
בתים למחוסרי קורת גג	6	106	498
חלופות מעצר	3	48	111
דירות בוגרים	5	20	23
סך הכול	59	944	1,742

מעונות הרשות הם מסגרות שיקומיות שמשולבים בהן תכנים לימודיים, חינוכיים ומקצועיים לצד טיפול פרטני וקבוצתי ועבודה עם משפחות החניכים. במעונות מופעלות תוכניות טיפול וחינוך ובהן השלמת השכלה, הכשרה מקצועית ופעילות העשרה.¹⁴

¹⁰ עו"ס אפרת שרעבי, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, מכתב, 1 בפברואר 2012.

¹¹ שם.

¹² משרד הרווחה והשירותים החברתיים, [סקירת השירותים החברתיים 2010](#), נובמבר 2011.

¹³ שם.

יצוין כי כיום ממתניים כמה עשרות בני נוער להשתלבות במעונות הנעולים של הרשות. ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים נמסר כי בתקופת ההמתנה בני הנוער המתנייים מקבלים מענים שונים בקהילה. עוד נמסר כי בשנים האחרונות התקצר משך ההמתנה הממוצע לקליטה במעונות הנעולים משישה עד שמונה חודשים לשלושה חודשים, וצפוי צמצום נוסף בתקופת ההמתנה עקב גיוס מדריכים על-ידי הגורמים המפעילים את המסגרות והרחבת מרכזי ההתערבות במשבר והמסגרות הנעולות.¹⁵

3. בני נוער עולים המטופלים במסגרות רשות חסות הנוער

בשנת 2010 טופלו במסגרות רשות חסות הנוער 1,742 בני נוער, בהם 1,134 בני נוער יהודים ואחרים (לא כולל בני נוער ערבים), שהם כ-65% מכלל המטופלים בשנה האמורה. בשנת 2009, לעומת זאת, טופלו במסגרות רשות חסות הנוער 1,694 בני נוער, 1,396 מהם בני נוער יהודים ואחרים, שהיו כ-82% מכלל המטופלים בשנה האמורה. כלומר במקביל לעלייה במספר בני הנוער המטופלים במסגרות חסות הנוער חלה ירידה במספר בני הנוער היהודים והאחרים המטופלים במסגרות האלה, ולכן שיעורם בקרב המטופלים בשנת 2010 קטן יותר.¹⁶

חלק מקבוצת בני הנוער היהודים והאחרים הם בני נוער שנולדו בחו"ל ובני נוער ילידי ישראל. מנתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים עולה כי בשנת 2010 טופלו במסגרות רשות חסות הנוער 355 בני נוער עולים ילידי חו"ל ו-779 בני נוער ילידי ישראל. בטבלה שלהלן מוצגים מספרי המטופלים במסגרות רשות חסות הנוער בשנים 2009-2010 בפילוח לפי ארץ לידה ושיעורם בכלל המטופלים בכל אחת מהשנים האמורות.

טבלה מס' 2: בני נוער שטופלו בשנת 2009 ובשנת 2010 ברשות חסות הנוער

שנה	מספר ילידי חו"ל	שיעור	מספר ילידי ישראל	שיעור	סך הכול
2009	486	35%	910	65%	1,396
2010	355	31%	779	69%	1,134

לפי הנתונים שבטבלה בין שנת 2009 לשנת 2010 חלה ירידה בשיעור בני הנוער העולים ילידי חו"ל שטופלו במסגרת השירות מ-35% ל-31%. יש להניח כי נתון זה הוא תולדה של השהות הממושכת יותר של הילד העולה ו/או של הוריו העולים בישראל.

יש לשים לב לכך שבקבוצת בני הנוער ילידי ישראל משרד הרווחה והשירותים החברתיים כולל גם בני נוער שלפי הגדרתו הם בני נוער עולים, כלומר ילידי ישראל שאביהם עלה לישראל בשנת 1990 או אחריה, אולם היעדר ציון שנת העלייה של האב בנתוני משרד הרווחה אינו מאפשר ללמוד מהנתונים האלה על גודלה המדויק של קבוצה זו בכלל המטופלים ילידי ישראל. יתירה מכך, העובדה שמשרד הרווחה מתייחס רק לארץ המוצא של האב, ולא לארץ המוצא של האם, עלולה להוביל לכך שבין 450

¹⁴ משרד הרווחה והשירותים החברתיים, [סקירת השירותים החברתיים – 2010](#), נובמבר 2011.

¹⁵ שם.

¹⁶ שם; עו"ס אפרת שרעבי, מרכזת הקשר כנסת-ממשלה, מכתב, 1 בפברואר; שיחת טלפון עם אפרת שרעבי ומירי בן-שמחון, האגף למחקר, תכנון והכשרה במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, 9 בפברואר 2012.

ילידי ישראל שאביהם יליד ישראל (בשנת 2010) יש גם ילדים שאמם עלתה לישראל בשנת 1990 או אחריה, ולכן לפי משרד הרווחה יש להגדירם ילדים עולים, אולם מהנתונים המוצגים על-ידי המשרד אי-אפשר ללמוד מה מספרם.

בטבלה שלהלן מוצג מספר בני הנוער (יהודים ואחרים) שטופלו במסגרת הרשות בשנים 2009 ו-2010 בפילוח לפי ארץ / יבשת לידה (ילידי חו"ל) ויבשת מוצא האב (ילידי ישראל). כמו כן מוצג בטבלה השיעור המתוקנן ל-1,000 נפש של בני נוער שטופלו בכל אחת מהשנים האמורות מכלל קבוצות המוצא באוכלוסייה. בהקשר זה נמסר ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים כי אין אפשרות לחשב שיעורים בעבור ילידי אסיה ואפריקה (ללא עולי אתיופיה), בשל מיעוטם באוכלוסייה.¹⁷

טבלה מס' 3: מספר בני הנוער שטופלו במסגרת רשות חסות הנוער ושיעורם המתוקנן ל-1,000 נפש מכלל האוכלוסייה המתאימה, 2009-2010

ילידי ישראל לפי מוצא האב				ילידי חו"ל					מספר/מוצא	שנה
אסיה	אפריקה	אירופה ואמריקה (כולל חבר המדינות)	ישראל	אסיה	אפריקה	אתיופיה	אירופה ואמריקה	חבר המדינות		
38	162	144	566	3	2	88	129	264	מספר	2009
2	4.3	2.3	1.6	-	-	9	4.7	8.5	שיעור ל-1,000	
23	162	144	450	3	1	63	101	187	מספר	2010
1.3	3.5	5	1.4	-	-	8.6	5.2	6	שיעור ל-1,000	

לפי הטבלה, בשנים 2009 ו-2010 היה שיעורם המתוקנן ל-1,000 נפש של ילידי חו"ל המטופלים ברשות חסות הנוער גבוה משיעורם ל-1,000 נפש של ילידי ישראל המטופלים במסגרת זו. לפי הטבלה שיעור המטופלים הגבוה ביותר בכלל בני הנוער שטופלו במסגרת הרשות היה בקרב ילידי אתיופיה (8.6 ל-1,000 נפש בשנת 2010), ואחריה בקרב ילידי חבר המדינות (6 ל-1,000 נפש בשנת 2010).

לפי הטבלה, בין שנת 2009 לשנת 2010 חלה ירידה בשיעור המטופלים בקרב ילידי חבר המדינות (מ-8.5 ל-1,000 נפש ל-6 ל-1,000 נפש) וכן בקרב ילידי אתיופיה (מ-9 ל-1,000 נפש ל-8.6 ל-1,000 נפש), ואילו שיעור המטופלים בקרב ילידי אירופה ואמריקה עלה מ-4.7 ל-5.2 ל-1,000 נפש בשנת 2009 ל-6 ל-1,000 נפש בשנת 2010.

שיעורי המטופלים במסגרת רשות חסות הנוער בקרב בני נוער ילידי ישראל נמוך משיעור המטופלים ילידי חו"ל, ושיעור המטופלים הגבוה ביותר בשנת 2010 היה בקרב בני נוער ילידי ישראל שאביהם עלה מאפריקה (3.5 ל-1,000 נפש) – קבוצת אוכלוסייה שנכללים בה בין היתר ילדים שאביהם עלה

¹⁷ משרד הרווחה והשירותים החברתיים, [סקירת השירותים החברתיים – 2010](#), נובמבר 2011.

מאתיופיה. יצוין כי בשנת 2010 היה שיעור המטופלים במסגרות רשות חסות הנוער בקרב ילידי ישראל שאביהם נולד בישראל ל-1.4 ל-1,000 נפש, קטן משיעורם בשנת 2009 (1.6 ל-1,000 נפש).

יצוין כי ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים לא נמסר מה חלקם של בני הנוער העולים בקרב בני הנוער הממתיינים לקליטה במעונות נעולים.

מנתוני משרד הרווחה והשירותים החברתיים עולה כי **בשנים האחרונות שיעור הנערים והנערות יוצאי חבר המדינות המטופלים במסגרת הרשות דומה, ולעומת זאת הרוב המכריע של המטופלים בקרב בני הנוער יוצאי אתיופיה הם נערים (כ-80%)**.¹⁸ כאמור לעיל, שיעור הנערים בכלל המטופלים במסגרת הרשות הוא כ-61%.

יצוין כי במענה על פניית מרכז המחקר והמידע בבקשה לקבל פילוח של אוכלוסיית בני הנוער העולים שטופלו ברשות בשנת 2010 לפי מסגרות הטיפול השונות נמסר ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים כי אין אפשרות למסור נתונים מדויקים כמבוקש בשל ניווד מתמיד של בני נוער בין המסגרות בהתאם לצורכי התהליך הטיפולי.¹⁹ גם לעניין הסיבות העיקריות שבגינן בני נוער עולים מופנים לרשות חסות הנוער נמסר ממשרד הרווחה והשירותים החברתיים כי אין אפשרות למסור פילוח שלהן בהתפלגות לפי ארץ המוצא.²⁰

מרשות חסות הנוער נמסר כי במהלך השנים, ובעיקר בשנות העלייה המשמעותית לישראל, הותאמו תוכניות הטיפול והחינוך במסגרות הרשות לצרכים הייחודיים של אוכלוסיית העולים. **לדברי הגב' טלי יוגב, מנהלת רשות חסות הנוער, גורמי המקצוע ברשות אינם מזהים כיום צרכים ייחודיים המאפיינים את בני הנוער העולים שבטיפולה, והם משולבים במסגרתה עם כלל בני הנוער**.²¹ עוד נמסר מהרשות כי כל בני הנוער המגיעים למסגרתה הם דוברי עברית, ואם יש קושי בתקשורת עם בני המשפחה מעורבים בתהליך מתורגמנים או אנשי צוות דוברי השפה. בהקשר זה יצוין כי במשרד הרווחה והשירותים החברתיים פועלות כמה תוכניות בקהילה המיועדות לילדים ולבני נוער עולים ולהוריהם. תוכניות אחרות בעבור עולים שהמשרד שותף להן מופעלות במסגרת התוכנית הלאומית לילדים ולבני נוער בסיכון.²²

¹⁸ טלי יוגב, מנהלת רשות חסות הנוער במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 2 בפברואר 2012. שם.¹⁹

²⁰ בחודשים האחרונים משטרת ישראל אינה מעבירה למרכז המחקר והמידע של הכנסת נתונים מובחנים לפי קבוצת אוכלוסייה (לרבות עולים חדשים), אף שנתונים כאמור הועברו בעבר.

²¹ טלי יוגב, מנהלת רשות חסות הנוער במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, שיחת טלפון, 2 בפברואר 2012.

²² הרחבה בנושא ראו במסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת ילדים ובני נוער עולים בסיכון, כתבה מריה רבינוביץ', 7 בפברואר 2011.

